

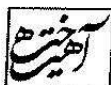
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علوم انسانی

چالش های فکری انقلاب اسلامی

(بارویکرد تمدنی و آرائه ی راهکارهای عملی)

مریم اکبری

نشر آهسته

سرسناسه: اکبری، مریم/ ۱۳۶۵ Akbari, Maryam

عنوان و نام پدیدآور: چالش های فکری انقلاب اسلامی

(با رویکرد تمدنی و ارائه ی راهکارهای عملی) / مریم اکبری

مشخصات نشر: اصفهان: آهیخته ، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۲۲۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۷-۴-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ چ ۲ ۷ الف ۳ ۱۵۵ DSR

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۴۹۸۲۶

نشر آهیخته

تلفن: ۰۹۱۳۲۱۹۰۸۱۸

www.ahikhteh.ir

Email: info@ahikhteh.ir

Instagram: [ahikhteh_pub](https://www.instagram.com/ahikhteh_pub)

مریم اکبری

چالش‌های فکری انقلاب اسلامی
(بارویکرد تمدنی و ارائه‌ی راهکارهای عملی)

چاپ اول

۵۰۰ نسخه

۱۳۹۸

چاپ افق بی پایان

همه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۱۲۷-۴-۶

ISBN: 978-622-95127-4-6

Printed in Iran

فهرست

مقدمه	۱
فصل اول: مبانی نظری	
۱. بنیان‌های تفکر سیاسی رهبران انقلاب اسلامی	۴
۱-۱. هستی‌شناسی	۴
۱-۲. انسان‌شناسی	۶
۱-۳. معرفت‌شناسی	۱۰
۱-۴. غایت‌شناسی	۱۲
۲. عقلانیت‌های متعارض و چالش‌های فکری	۱۵
۲-۱. عقلانیت اسلامی	۱۵
۲-۱-۱. منزلت عقل در هندسه معرفت دینی	۱۵
۲-۱-۲. دلالت‌های عقلانیت اسلامی	۲۶
۳. رسالت تمدن‌ساز انقلاب اسلامی	۴۰
۴. مدل نظری تحقیق	۴۱
فصل دوم: بنیادی‌ترین چالش فکری- داخلی انقلاب اسلامی	
در روند تمدن‌نویس اسلامی	
۱. سکولاریسم به مثابه چالش فکری انقلاب اسلامی	۴۵
۱-۱. سکولاریسم در دیدگاه امام خمینی (ره)	۴۸
۱-۲. سکولاریسم در دیدگاه مقام معظم رهبری	۵۱
۲. ماهیت، پیشینه و زمینه‌های فکری سکولاریسم	۵۶
۲-۱. ماهیت سکولاریسم	۵۶
۲-۲. پیشینه سکولاریسم	۵۷
۲-۲-۱. تمدن غرب	۵۷
۲-۲-۲. زمینه‌های پیدایش سکولاریسم	۵۸
۳. دلالت‌های عقلانیت سکولاری و چالش با عقلانیت شیعی	۶۱
۳-۱. تأکید و حاکم بودن عقل نقاد بر نقل در معرفت دینی	۶۱
۳-۲. تأکید بر دین‌حداقی	۶۴
۳-۳. زدودن صدف و تأکید بر گوهر دین	۶۷
۴. نمودهای عینی چالش سکولاریسم با انقلاب اسلامی	۶۹

۱-۴. هم ذات پنداری مسیحت با اسلام انقلابی	۶۹
۲-۴. تفکیک و مرزبندی معرفت علمی و دینی	۷۱
۱-۲-۴. مخالفت با اقتصاد اسلامی (اسلامی شدن علوم)	۷۱
۳-۴. تقدس زدایی از دین و ارزش های انقلاب اسلامی	۷۴
۱-۳-۴. تفسیر عصری از دین	۷۴
۴-۴. تقلیل دین و رسالت انقلاب اسلامی	۸۰
۱-۴-۴. تأکید بر دین حداقلی و فروکاستن رسالت انقلاب	۸۰
۵. راهکارهای عملی	۸۵
۱-۵. وحدت حوزه و دانشگاه	۸۵
۲-۵. کرسی های آزاد اندیشی	۹۲
۳-۵. روشنگری (تبیین اسلام ناب محمدی و اسلام آمریکایی)	۹۷
۴-۵. برجسته کردن کارآمدی های جمهوری اسلامی به مثابه حکومت غیر سکولار	۱۰۳
فصل سوم: بنیادی ترین چالش فکری- منطقی های انقلاب اسلامی	
در روند تحقق تمدن نوین اسلامی	
۱. تکفیریسیم به مثابه چالش فکری انقلاب اسلامی	۱۱۰
۱-۱. وهابیت تکفیری در دیدگاه امام خمینی (ره)	۱۱۲
۲-۱. وهابیت تکفیری در دیدگاه مقام معظم رهبری	۱۱۵
۲. ریشه های فکری وهابیت تکفیری	۱۱۸
۱-۲. امواج سه گانه سلفی گرایی	۱۱۸
۱-۱-۲. سده های نخستین و موج اول سلفی گرایی	۱۱۸
۲-۱-۲. ابن تیمیه و موج دوم سلفی گرایی	۱۲۰
۳-۱-۲. وهابیت و موج سوم سلفی گرایی	۱۲۲
۳. دلالت های عقلانیت تکفیری و چالش با عقلانیت شیعی	۱۲۴
۱. ۳. نص گرایی (نقل گرایی) و عقل ستیزی در معرفت دینی	۱۲۴
۲-۳. توحید گرایی و تکفیر نمودن فرق اسلامی	۱۲۷
۳-۳. حجیت و عدالت صحابه	۱۳۰
۴-۳. نفی تقلید	۱۳۴
۴. نمودهای عینی چالش وهابیت تکفیری	۱۳۵

۱-۴. شیعه ستیزی (شبهه افکنی در عقاید شیعی)	۱۳۵
۲-۴. تضعیف انقلاب اسلامی و محور مقاومت اسلامی	۱۴۰
۳-۴. خلافت جعلی (داعش) و اسلام هراسی	۱۴۶
۴-۴. خشونت و اقدامات تروریستی	۱۴۸
۵-۴. تفرقه افکنی مذهبی	۱۵۰
۵. راهکارهای عملی	۱۵۶
۱-۵. مجمع تقریب المذاهب اسلامی	۱۵۶
۲-۵. مجمع جهانی اهل البیت علیهم السلام	۱۵۷
۳-۵. روشنگری (شیعی انگلیسی و سنی آمریکایی)	۱۶۰
۴-۵. وحدت‌گرایی و مقابله با تکفیرسم	۱۶۶
فصل چهارم: بنیادی‌ترین چالش فکری- جهانی انقلاب اسلامی	
در روند تحقق تمدن نوین اسلامی	
۱. لیبرالیسم به مثابه چالش فکری انقلاب اسلامی	۱۷۱
۱-۱. لیبرالیسم در دیدگاه امام خمینی (ره)	۱۷۳
۲-۱. لیبرالیسم در دیدگاه مقام معظم رهبری	۱۷۵
۲. ماهیت، مبانی و زمینه‌های فکری لیبرالیسم	۱۸۲
۱-۲. ماهیت لیبرالیسم	۱۸۲
۲-۲. مبانی لیبرالیسم	۱۸۴
۳-۲. خاستگاه لیبرالیسم	۱۸۷
۴-۲. لیبرالیسم در ایران معاصر	۱۸۹
۳. دلالت‌های عقلانیت لیبرالی و چالش با عقلانیت شیعی	۱۹۱
۱-۳. عقل‌گرایی و حاکم بودن عقل بر نقل در معرفت دینی	۱۹۱
۲-۳. تأکید بر حق‌گرایی بجای تکلیف‌گرایی	۱۹۲
۳-۳. تفکیک علم و ایمان	۱۹۴
۴. نمودهای عینی چالش لیبرالیسم	۱۹۶
۱-۴. چالش تمدنی لیبرال دموکراسی با تمدن نوین اسلامی	۱۹۶
۱-۱-۴. سبک زندگی غربی	۱۹۶
۲-۱-۴. تهاجم فرهنگی	۱۹۹

۳-۱-۴. حقوق بشر	۲۰۱
۴-۱-۴. سلطه گرایی	۲۰۳
۵. راهکارهای عملی	۲۰۸
۱-۵. طراحی و عینیت بخشیدن به الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت	۲۰۸
۲-۵. بسیج همگانی در جنگ نرم	۲۱۳
۳-۵. وحدت ملی و انسجام اسلامی	۲۱۶
۴-۵. همگرایی در جنبش غیرمتمهدها	۲۲۰
منابع	۲۲۴

مقدمه

انقلاب اسلامی ایران در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به رهبری امام خمینی (ره) به پیروزی رسید و به تشکیل نظام جمهوری اسلامی منجر شد. این پیروزی حاصل سلسله مبارزاتی است که از سال ۱۳۴۲ با هدف سرنگونی رژیم پهلوی و رهایی ملت ایران از استبداد و استعمار و خروج از استضعاف و بسط عدالت آغاز شد. از همان آغاز پیروزی انقلاب اسلامی، این انقلاب اهدافی نظیر اسلام خواهی، استکبارستیزی، حفظ استقلال کشور، کرامت بخشی به انسان، دفاع از مظلوم، پیشرفت و اعتلای علمی و فنی و اقتصادی کشور را دنبال می کند. (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان،

۱۳۹۵/۰۵/۱۹)

با توجه به ماهیت انقلاب اسلامی، که مسیری خلاف نظم جهانی را دنبال می کند؛ این انقلاب رسالت خود را ایجاد تمدن نوین اسلامی قرار داده است. تمدن نوین اسلامی، تمدنی است که برگرفته از احکام و تعالیم دینی و تأمین کننده سعادت دنیوی و اخروی بشریت است. (بیانات در اجلاس جهانی علما و بیداری اسلامی، ۱۳۹۲/۰۲/۰۹)

در نگاه مقام معظم رهبری برای ایجاد تمدن نوین اسلامی می بایست گام های پنج گانه ای را طی کرد: گام اول انقلاب اسلامی؛ گام دوم تشکیل نظام اسلامی؛ گام سوم تشکیل دولت اسلامی؛ گام چهارم تشکیل جامعه یا کشور اسلامی و گام پنجم تشکیل امت اسلامی؛ و در واقع همان مرحله تحقق تمدن نوین اسلامی است. به اعتقاد ایشان، در مسیر تمدن نوین اسلامی، جمهوری اسلامی از گام های اول و دوم عبور کرده و هم اکنون در مرحله ی دولت اسلامی است. (بیانات در دیدار دانشجویان کرمانشاه،

۱۳۹۰/۰۷/۲۴)

بی‌تردید ساخت تمدن نوین اسلامی با دشواری، سختی و تلاش مضاعف ممکن است. یکی از مسائل اصلی انقلاب اسلامی در این روند، فائق آمدن بر چالش‌های مختلف است. مقام معظم رهبری نیز به این مسئله واقف بوده و همواره به آن اهتمام داشته‌اند. بنابر فرمایشات ایشان جهت موفق بودن هر حرکتی از جمله انقلاب اسلامی دو کار لازم است: «یک کار پیش‌بینی راه برای پیشرفت؛ کار دوم ملاحظه‌ی نقص‌ها و آفت‌زدایی و شناخت آسیب‌ها، برای اینکه ضعف‌ها برطرف شوند، این دو کار جزء واجبات و فرائض هر حرکت است» (بیانات در جمع کثیری از دانشجویان کشور، ۱۳۸۸/۰۹/۰۴).

در نگاه مقام معظم رهبری، انقلاب اسلامی جهت رسیدن به اهداف حقیقی خود با چالش‌های مختلفی مواجه است. به اعتقاد حضرت آیت الله خامنه‌ای «چالش اصلی نظام اسلامی، حفظ نظام اسلامی و حفظ آن مرزها و آن شاخص‌هایی است که این نظام را از بقیه این نظام‌ها جدا می‌کند» (بیانات در دیدار استانداران سراسر کشور، ۱۳۸۴/۱۲/۰۸). ایشان چالش اصلی همه تحولات بزرگ اجتماعی و از جمله انقلاب‌ها، را صیانت از جهت‌گیری‌های اصلی انقلاب می‌دانند: «اگر جهت‌گیری به سمت هدف‌ها در یک انقلاب، در یک حرکت اجتماعی صیانت نشود و محفوظ نماند، آن انقلاب به ضد خود تبدیل خواهد شد؛ در جهت عکس اهداف خود عمل خواهد کرد» (خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۸۹/۳/۱۴). ایشان با بیان اینکه چالش اساسی انقلاب ارائه یک نظم جدید برای بشریت است، مقابله نظام سلطه با پیام انقلاب که مبارزه با ظلم و نظام سلطه است، را به عنوان چالش اصلی انقلاب معرفی کردند. (بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان سپاه پاسداران با رهبر انقلاب، ۱۳۹۲/۶/۲۶). ایشان در بیاناتی به دو چالش بیرونی و درونی پیش‌روی انقلاب اسلامی اشاره می‌کنند و چالش بیرونی را مزاحمت‌های

استکبار جهانی و سنگ اندازی های آمریکا و چالش درونی را فراموش کردن یا دور شدن از روحیه و جهت نهضت امام بزرگوار بیان می کنند. (بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالروز رحلت امام خمینی، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴) به اعتقاد مقام معظم رهبری، از دست دادن انسجام ملی، دچار شدن به تنبلی و بی روحیگی، کم کاری، حاکم شدن یأس و ناامیدی و نیز تصور غلط «ما نمی توانیم» و «ما نتوانستیم»، از دیگر ابعاد چالش درونی نظام اسلامی است. (بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالروز رحلت امام خمینی، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴) از نظر ایشان یکی از بزرگ ترین چالش های کشور مسأله اقتصاد ملی است. (بیانات در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۴/۰۱/۰۱). در جای دیگر نیز میدان فکر، دانایی و تولید علم را از چالش های اساسی زندگی برای جبران عقب ماندگی علمی برمی شمارند. (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان بسیجی، ۱۳۸۴/۰۳/۰۵)

نظر به اهمیت چالش های پیش روی انقلاب اسلامی و حل آن ها که همواره مورد اهتمام مقام معظم رهبری بوده است، در این کتاب کوشش شده است جنبه ی فکری چالش های پیش روی انقلاب اسلامی برای تحقق تمدن نوین اسلامی با تأکید بر دیدگاه رهبران انقلاب اسلامی مورد بررسی قرار گیرد.